

ÖNSÖZ

Kurban, insanlık tarihindeki en eski ve köklü ibadetlerden biridir. Eski milletlerde devlet yöneticileri veya kâhinler tarafından yönetilen kurban kesme törenleri, kutsal ve yüce bilinen bir varlığa yönelik yapılmış, tanrı ve tabiatla ilişkili olarak insan hayatında çok etkin ve yerleşik dinî ritüeller olmuştur. Geçmişteki veya yaşayan dünyanın bütün kültürlerinde derin izler bırakmış veya hâlen bu izler ve etkiler sürmektedir.

Kurban, eski milletlerin beşeri veya semavi dinlerindeki ibadet ve tapınmalarının çok önemli bir parçasını oluşturur. Yahudilik ve Hristiyanlığın peygamberlerce tebliğ edilmiş ve uygulanmış şekillerinde kurban ibadeti genel olarak önemli bir yer almıştır. Ancak, zaman içinde Yahudilikte kurban mabede bağımlı hâle getirilmiş ve mabet yıkılınca da Tevrat okuması ve duaya dönüşmüştür. Hristiyanlıkta ise kurban, İsa (a.s.)'in bütün insanlığı ilk günahı kurtarmak için kendini feda ettiği düşüncesinin yerleştirilmesiyle kilise mensuplarınca fiilen ortadan kaldırılmış, tamamen sembolik düzeyde anlaşılır olmuştur.

Aynı inançları ileten peygamberlerin tebliğ ettiği saf ve duru dinî öğretilerini devralan ve zamanla yerleşmiş yanlış anlayış ve uygulamaları aslına ve doğruya dönüştüren İslam dini, kurban konusunda da aynı yöntemle hareket etmiştir. Kurban, Allah'ın simgelerinden biri olarak kabul edilmiş, şükran duygusuyla kesilmiş olan kurbanın bireysel ve toplumsal boyutları gözetilerek hem kesenlerce yenmesi, hem de dostlara ve yoksullara yedirilmesi istenmiştir. Ayrıca, Allah'ın yüceliğini tanımak için insanın emrine

verilen nimetlerden olan kurbanda önemli olanın, etler ve kanlar olmadığı, asıl önem taşıyanın Allah'a bağlılık ve saygı olduğu, bu özelliğe uyanların iyi davranışlı olduğu belirtilmiştir. Kurbanın etine veya kanına özel bir değer ve kutsallık asla verilmemiştir. Kurbanın helal olan bütün aksamının değerlendirilmesi istenmiş, karnın yenmesi veya kesenlere, seyredenlere ya da mabede veya başka yerlere ve nesnelere serpilip sürülmesi yasaklanmıştır.

İslam dini kurbanlık olarak belirli özellikler taşıyan hayvanları belirlemiştir. İnsan kurbanı veya kansız kurbanlar denilen türden bir kısmı tamamıyla yararsız, bir kısmı ancak sadaka sayılabilecek gıda maddeleri veya değerli nesnelere kurban olarak sunulmasını kabul etmemiştir. Kurbanlık hayvanlar, yeryüzünde en çok bulunan ve yenilen belirli hayvanlardan seçilmiştir. Kurbanlıklar kesilirken yaşça belirli olgunluk düzeyine erişmesi, hijyen kurallarına uyulması ve en az acı veren kesim şeklinin uygulanması istenmiştir.

İslam'ın kurban kesimi anlayışına getirdiği en önemli özelliklerden birisi, hayvanların Allah adını anarak kesilmesi, tezkiye denilen dinî usule uygun şekilde kesimin gerçekleştirilmesidir. İbadet niyetiyle beslenme amaçlı bir kesim türü olan kurban, bu özellikleriyle İslam dininin ayrıcalıklı yönünü ortaya koyar.

Elinizdeki kitap, kurban ibadetinin dinî hükümlerini ayet ve hadis dayanaklarıyla, bu çerçevede günümüzdeki uygulamaları sistematik ve anlaşılır biçimde göstermek üzere hazırlanmıştır. Özellikle Türkiye dışında kurban kesecekler için, pratik bir rehber olması ilk planda düşünülmüştür. En büyük dileğimiz, kitabın kendisi için belirlenen bu hedefe yaklaşmış olarak hizmet görmesidir.

Çalışmamızın hayırlara vesile olmasını ve kurban keseceklerle pratik rehberlik sağlamasını Yüce Allah'tan dileriz. Çalışmak bizden, başarılarla erişirmek Allah'tandır.

Vecdi Akyüz